

Bögöz
Református templom
Jelentés a diadalíven előkerült középkori felirat restaurálásáról.

A bögözi református templom falképhehelyreállítási munkálatait a bögözi Református Egyházközség, a felújítást vezető tervező és az Új Ezredév Alapítvány megbízásából végeztük. A diadalív kutatására annak felálványozásakor, 2013 november közepén kerülhetett sor.

-A diadalív hajó felőli oldalán teljes mértékben fennmaradt a történeti vakolat.

-A falfelületek kutatásakor kiderült, hogy a csúcsíves nyílás fölött, az első meszelésrétegen egy ötsoros gótikus felirat van. Az öt sor fölött egy szintén feliratos szalag vált láthatóvá. A feliratot fekete színnel, secco technikával festették. A feliratos szalagnak barnászörös árnyékolása van. A feliratot hordozó vakolat egykorú a hajó hajdani gótikus bolozásával. Ugyanakkor a vakolatok egymáshoz való viszonyulásából ki lehet következtetni, hogy a diadalív megépülte és a hajó boltozatának megépülte között volt egy köztes periódus. A feliratot kb 10-12 réteg egyást követő mészréteg takarta, helyenként vakolatjavításokkal. A rétegeket mechanikus úton, szikével, kiskalapáccsal lehetett eltávolítani. A felirat teljes feltárása után a szöveg bizonyos részei kibetűzhetőek voltak, a többi túl töredékes volt ahhoz hogy rekonstruálható legyen. A szöveg részleges megfejtésében Papp Szilárd művészettörténésszel konzultáltunk. Az így részlegesen megfejtett szöveg:

-A mondatszalon: HOC OP9 (US) FECIT JOHANNES DE BEGEZ ANNO - 1509 (A XVI század elején Bögözi János lófő jelentős tisztségeket tölt be Udvarhelyszék vezetésében. Minden valószínűség szerint az ő szeélyében tisztelhetjük a hajó boltozatának építtetőjét)

Az ötsoros felirat megfejtett részletei:

(...)+ IN +ANNO+ DNI + MILLO + QUIN(G)ENTESSIO + NONO +
SERENISSIM9 + REX + LODOVIC9 + HERES + SERENISSIMI + REGIS +
LADIZLAI

A szövegben van egy 1509-es évszám, említve van II Jagelő Ulászló és fia II Lajos. A felirat furcsasága hogy 1509-ben utóbbit, aki akkor 3 éves volt királyként titulálják. (Papp Szilárd)

-A feltárt felirat összfelülete kb 9 m².

Elvégzett műveletek:

-A feliratok feltárása, az utólagos vakolat és mészrétegek eltávolítása.

-A vakolatszélék rögzítése, szélezése

-A vakolathiányok tömítése

- A festett felület mechanikus tisztítása
- A festett felület nedves tisztítása
- A porlékony festékréteg rögzítése
- A tömítések színbeli retusálása (a történeti vakolat sárgászürke árnyalatára)
- A felirat retusálása. Jelen esetben az egyértelműen kikövetkeztethető betűket feliratrészeket retusáltuk, a többi töredékesen maradt.

A felirat feltárása, az utólagos mészrétegek eltávolítása.

A feliratos szalag feltárása

A diadalív középkori felirata restaurálás közben

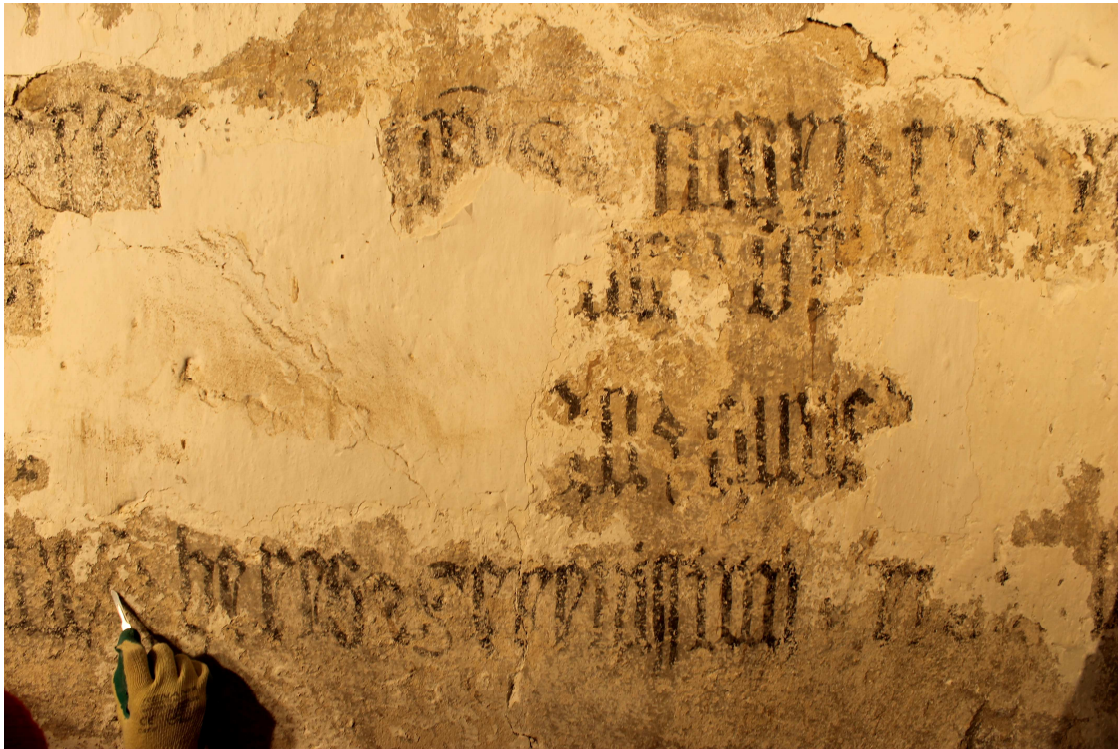

A felirat secco technikával készült emiatt rendkívül körülményes volt a jó megtartású utólagos mészrétegek eltávolítása

Johannes de Begez azaz Bögözi János neve a feliratos szalagon.

A felirat feltárása

2013 December 9 Marosvásárhely

Kiss Lóránd festő-restaurátor

